

ALLIANZ FOUNDATION

Risktaker Pulse

Jak liderzy europejskich ruchów społecznych walczą o lepszą przyszłość

Podsumowanie wykonawcze

W całej Europie ruchy społeczne zabierają głos w sprawach związanych z walką z niesprawiedliwością społeczną i ociepleniem klimatu. Wiele z nich stara się naciskać na urzędników państwowych, liderów branż i społeczeństwo, by mocniej zaangażowali się w przeciwdziałanie systemowym problemom naszych czasów, o czym świadczą tak ważne przykłady jak Fridays for Future i Black Lives Matter. W ostatnich latach te i inne ruchy pokazały, że obiecującym sposobem wspierania zmian społecznych jest pomaganie im i osobom zaangażowanym w te inicjatywy. Fundacja Allianz określa te osoby mianem **ryzykantów** ("risktakers"), czyli ludzi, którzy aktywnie walczą o sprawiedliwość społeczną, otwarte społeczeństwa lub planetę będącą dobrym miejscem do życia.

Rzykanci nie działają sami. Są mocno zaangażowani w działania organizacji pozarządowych (NGO), działalność społeczną, działania zaangażowanych obywatelsko kancelarii prawnych i innych oficjalnych podmiotów aktywnie wspierających dany ruch. Rzykanci myślą i działają poza normalnymi kanałami, poza cyklami wyborczymi i często w obliczu przeciwności, a nawet jawnej wrogości. Ich poglądy, wizje i doświadczenia mogą służyć jako cenny zasób doświadczeń w dzisiejszych ciągle niestabilnych czasach. Pierwsza edycja Risktaker Pulse zainicjowana przez Fundację Allianz wychwyciła wiele z tych spostrzeżeń i oferuje czytelnikom głębsze zrozumienie tego, co jest potrzebne do pchnięcia zmian społecznych naprzód.

Raport powstał na podstawie ponad 75 godzin wywiadów z 59 ryzykantami w pięciu krajach europejskich: Niemczech, Grecji, Włoszech, Polsce i Zjednoczonym Królestwie. Wywiady przedstawiają 59 organizacji, które starają się wesprzeć marginalizowane grupy społeczne (25%), promują prężne i otwarte demokracje (25%), walczą ze zmianami klimatu (10%) lub łączą te i inne pilne kwestie (40%).

Pomimo widocznych różnic pomiędzy tymi pięcioma krajami i ich społeczeństwami, badania ujawniły pewne wyraźne paneuropejskie wzorce. Wywiady przeprowadzono między marcem a czerwcem 2022 roku - w czasie naznaczonym napaścią Rosji na Ukrainę.

Obecne i przyszłe zagrożenia dla pięciu społeczeństw europejskich

Wśród ankietowanych ryzykantów panuje zgoda co do tego, że trzy główne wyzwania nękające dziś ich społeczeństwa są jednocześnie najbardziej palącymi zagrożeniami przyszłości: polaryzacja społeczna, dyskryminacja strukturalna i jawny rasizm oraz wojna Rosji na Ukrainie. Dodatkowo, zmiany klimatu są wymieniane jako ważny katalizator, który zaognia te zagrożenia.

- Ryzykanci we wszystkich pięciu krajach twierdzą, że największym zagrożeniem dla demokracji w całej Europie jest rosnąca **polaryzacja społeczna**. Wielu obawia się, że postępująca erozja zaufania i solidarności wewnątrz i pomiędzy społeczeństwami

Europejskimi przyspieszy wzrost znaczenia populistycznych liderów politycznych i doprowadzi do zamachu na wolności obywatelskie – co widać w ostatnich atakach na niezależność sądów w Polsce. W przypadku zmian klimatu, ryzykanci ostrzegają, że te zmiany mogą sprzyjać podziałom, szczególnie w przypadku pytania, kto ma zapłacić za przewidywane przejście na gospodarkę niskoemisyjną w Europie.

- Ryzykanci ostrzegają, że **strukturalna dyskryminacja i jawny rasizm** wobec migrantów, osób LGBTQ+ i innych marginalizowanych grup podsycają podziały społeczne. Widzą, że kontrowersyjne debaty wokół tych kwestii mogą potencjalnie przyczynić się do głębszych podziałów społecznych opartych na tożsamości i rasie. Również tutaj, ostrzegają ryzykanci, zmiany klimatu mogą być powodem, dla którego więcej osób zdecyduje się na przyjazd do Europy, co może zaognić te zagrożenia.
- Ryzykanci są zaniepokojeni reperkusjami **wojny Rosji z Ukrainą**. Każdy z nich głęboko odczuł skutki wojny, a większość z nich zdecydowała się pomóc, jak tylko byli w stanie, np. poprzez relokację uchodźców lub pomaganie ofiarom gwałtów i przemocy seksualnej. Wiele postrzega tę wojnę jako zwiastun zagrożeń w przyszłości, w tym prawdopodobieństwo występowania konfliktów zbrojnych w innych krajach europejskich.

Dzielenie się wiedzą na rzecz zmian społecznych

W swoich wysiłkach na rzecz sprawiedliwości społecznej, otwartych społeczeństw lub planety nadającej się do życia, ankietowani ryzykanci podzielili się czterema kluczowymi lekcjami, które mogą okazać się bezcenne dla innych podążających ich drogą:

- **Uwolnij potęgę sieci.**
Wojna prowadzona przez Rosję na Ukrainie pokazuje jak partnerstwo w obrębie krajów i pomiędzy krajami może znacząco zwiększyć efektywność działania każdego uczestnika i całej sieci. Na przykład, jeden z ryzykantów wpłynął na swoją sieć partnerów w Polsce i Ukrainie by sprowadzić nieletnich bez opieki do bezpiecznych miejsc. Inny promuje pracę podobnie myślących partnerów w dziedzinie klimatu, aby zwiększyć ich widoczność i wpływ. Pomimo piękna tych wspólnych wysiłków, ryzykanci podkreślają, że budowanie i utrzymywanie partnerstwa jest wyzwaniem i wymaga czasu.
- **Opowiedz przekonującą historię, również we współpracy z artystami i twórcami.**
Ryzykanci podkreślają znaczenie opowiedzenia jasnej i przystępnej historii o tym, kim są i czego się domagają. Wielu widzi wielki potencjał we współpracy z artystami i twórcami, którzy często również są ryzykantami na własną rękę. Wspólnie mają nadzieję na tworzenie nowych historii, które będą w stanie przebić się przez szum mediów społecznościowych i 24 godzinny cykl informacji, aby dzielić się nimi z nowymi grupami ludzi, którzy dadzą się przekonać. Jednym z przykładów jest projekt The Walk, w ramach którego Amal, gigantyczna figura przedstawiająca syryjskie dziecko-uchodźcę, przeszła ponad 8.000 kilometrów przez 11 krajów, aby zwrócić uwagę na potrzeby młodych uchodźców.
- **Walcz z błędnymi informacjami i dezinformacją.**
Politycy mogą i rozpowszechniają nieprawdziwe informacje przez pomyłkę (nieumyślne wprowadzanie w błąd) lub celowo (dezinformacja). Kiedy media je akceptują – również przez pomyłkę lub celowo – rozprzestrzenianie się informacji staje się kaskadą nieścisłości, która tworzy niedoinformowane społeczeństwo. Dlatego ryzykanci podkreślają jak ważne jest zwalczanie błędnych informacji i

dezinformacji poprzez (1) budowanie silnych relacji z mediami i osobistościami medialnymi, (2) strategiczne używanie mediów społecznościowych i (3) bardziej bezpośrednią współpracę z urzędnikami państwowymi, również na poziomie UE.

- **Zróźnicuj systemy finansowania.**

Aby zwiększyć zysk netto i elastyczność ich organizacji, ryzykanci sięgają poza dofinansowanie publiczne i filantropijne. Wielu uważa, że większy system ruchów społecznych może oferować szybki i niebiurokratyczny dostęp do bardzo potrzebnych zasobów. Liczne organizacje już zaczęły dzielić się częścią swoich zasobów, zwłaszcza z partnerami, którzy pracują bliżej z pewnymi społecznościami lub problemami. Jednak, pomimo wielu owocnych starań, znaczna ilość pieniędzy, które zostały ponownie przekazane nadal pochodzi z publicznych i filantropijnych źródeł, których zasady finansowania często uniemożliwiają taką redystrybucję.

Doświadczenia i poglądy ryzykantów nie mogą służyć jedynie jako inspiracja dla kolejnego pokolenia aktywistów i liderów ruchów społecznych. Powinny też zachęcić darczyńców do rozmowy o tym, kogo, dlaczego wspierają i jak ich wsparcie może wzmocnić głosy tych, którzy walczą o lepszą przyszłość w Europie dla przyszłych pokoleń.

Pełny raport dostępny jest na stronie allianzfoundation.org/study.